RosDok Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Mordekhai und Ester ayneh omishe operette in aynen oyf tsug

[Berlin oder Brünn?]: [Verlag nicht ermittelbar], [1774 oder Ende 18. Jh.?]

http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1744422516

Druck Freier Zugang PUBLIC DOMAIN

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1744422516/phys_0001
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1744422516/phys_0002
DFG

Ex Bibliotheca Academiae Rostochiensis

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1744422516/phys_0003
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1744422516/phys_0004
DFG

9

מרדכי אונד אסתר

איינה קאמישע אָפּרעטטי ׳ אין איינן

אויף צוג ׳ פון ר׳ ליב ציםבלער

אין מוזיק געזעצט :

****

דיא דעקאָראַסיאָהנס פון

איינן אוס בקאנטן

מאהלער :

נפש בערלין

Diese komische Operette ist von einem
Jüdischen Priest zu Berlin confiscirt

CIc-354 (1)[9]

פערשאהנען

המן מיניכטר

אסתר קעניגן פון פערסיען

מרדכי

שוואַליע רע מאַן גוידרל

פרייליין מאַחל

פר שידנע קאַוואַהלירס אונד דאַמע

שילדוואַכט

היידוק

Bibliotheca Academiae Rostochiensis

אכטער אויף טריט

דער היידוק אונד מרדכי

היידוק זינד זיא וואן איך פֿראגין דארף הער מרדכי ?

מרדכי דער איהם אן זיהט (פֿר זיך) דאז האט מבריה :

היידוק דיא קעניגן שיקט איהנן איין קאָרב מיט קליידר אונד איין פפֿערד :

מרדכי זאָגסט פֿערד אך ניט אויז ? איך בין עפיס א-בעל פחדון . זייט איך בין פֿון ישיבה אויז פראג הנויז . בין איך ניט געריטן . אז אן אמאהל וואט איך איך צו ערראינדרן . האב איך אז מבחרו דען ראש ישיבה רעט גלאט גיגעבן . בין איך מכא גפאלין :

היידוק אָ ניין זיא ווערדן ניכט . עז מיזט אויך דער אמונעטע פֿיר זיא צו געריטן ווארדן :

מרדכי (דער דעם היידוק בטראכטעט .
(פֿיר זיך) פֿון אויבן ביז אונטין . אלופה בכתף ובזהב .
(לויט) זאג ער מיר א-אמהל . וואז קריגט ער פֿר דיא קלאדר . ווען ער זיא אב לייגט ? זאלין זיך דיא טרעסטן עפיס גוט ברענין ? איך האלט עז זיינין באנד טרעטטין :

היידוק וויר פֿר קויפֿן זיא זעלטין דען דיא קעניגן גיבט אונז אונזר אויז קאמען . אונד דט רייכליך :

מרדכי אלזוי האט דיא קיניגן מעהר אז אמאי איינן היידוק ?

היידוק פֿרייליך . צוועלף האט זיא :

מרדכי פֿאט א-נאריסקאט . אאון טל ישראל :

היידוק מיזט עז איהנן גפֿעליג דט וויר ווייטר געהן ;

מרדכי יוא איך וואוין היר אין דיא גאס :

היידוק יא אבר עט זינד היר פֿר טירני גאסין :

מרדכי איי דא גלייך אן עק . נעבין דען בראאפֿן הייזל . ווענדר הער וויל . ווען איר ערשט אגלעזל טרינקן :

היידוק איך דאנקי . איך טרינקי קיינן בראנדוויין :
(דער היידוק גיאט דען קארב)

מרדכי

****

מרדכי אי געב ער איר דען קארב זעלבשט צו טראגן ׃ וואז וויל זיך דער הער דאמיט באיהן . עז איז יוא ניט שוואהר ׃

היידוק בעלייבי . לאסן זיא נור איך ווערדי איהן שאהן טראגין ׃

(מרדכי מאכט פילי קאמפלימענטי מיט דען היידוק . וויל דש ער פאהר איהם געהן זאל . ער לאסט איהם צו רעכטן געהן) ׃

מרדכי דא ער זיך שון באיהט . נעם ער איר דיא צווייא בייטלכר מיט . אבר ער מוז יוא אכטונג דרויף געבין דש ער זיא ניט פאלין לאזט ׃

היידוק בזארגין זיא ניכטש . וואס מיזט דען דריקן . וואן איך פראגין דארף ׃

מרדכי דאז אהגי איז איין תפילין . דאז אנדרי איין טלית בייטל ׃

היידוק איך ווערדי אלזא דיא עהרי האבן זיא צו פאלגען ׃

מרדכי (פיר זיך) . א זעהר גוטר גוי דויא ׃

(וועהרנדר צייט פר זאמלט זיך פיל פאלק פר דעם שלאס אום מרדכי צו זעהן . מרדכי קאמט אויף איין פרעכטיג פפערד . ער זעלבשט מיזט מן גילאגין . דש פפערד ווערט פון צווייא היידוקין גפיהרט . מרדכי זיצט זעהר פורכטזאם טרויאט . טאע ישראל איך פאל הראב . דש פאלק בגריסט איהם מיט פריידין גשרייא . ער שטייגט אב) ׃

מרדכי ב"ה אז איך בין דויא ׃

* * * * * * * * * * * * *

דש טעאטער שטעלט איינין פלאץ איט זיילין אום געבן פֿאהר הינטן זיהט מאן דט שלאס איט פֿר שידנע גערטין אונ' שפאליהר געגני . אן דיזן פלאץ שטאסט איינ לאנגע שטראסי פֿאהר . וואס פֿילע לייטי ליגען דיא זעהר קלאגען :

ערשטר אויף צוג

ערשטר אויף טריט ׳

מרדכי אונד קאהר

מרדכי דער איט איינין רייזע ראק אונד איינן פאק אויף דען רוקען אן קאמט

מרדכי וואס האט ען פֿאהר ווארום וואנט ען אונ' ווארום טרייט ען :

איינר אויש דען קאהר אך האן הט שוזר דער ויין אונז אללע אום בריגגן לאסען :

מרדכי זייט וועג מיער . גילט האן מזוי פֿיל בייא דען אלך . איך וואס דאך דט ער זונסט קאן גרויטר טררה איז געוועזין אן וואס זאגט דיא אלכה דויא נו :

איינר אויז דען קאהר וויר קענין זיא גאר ניכט נו שפרעכין בעקאמען :

מרדכי וואטט נור דויא . איך וויל נורט נאך איין קווארטיהר געהן איך קום גלייך ווידר : געהט אב .

קאהר זינגט

עז אייזט איט אונז אללע אויז .
זייט דעם האן אייזט געווארדן גרויס .
עז איז אזוי פֿול איט ארירות .
דט ער וויל געבן זיין גאנצ עשירות .
דא איט דער אלך זאל בוויזגן .
דט מאן אונז אללע זאל פֿר טילגן .

מרדכי

מרדכי דויא בין איך שוין ווידר . נוא וויא שטייטס ?
איינר אויז דען קאהר דא קאמט המן .
מרדכי איז ער דאז ? דט רשעות שיינט איהם אויז
דיא אוגען . גייט עטץ נור אוועיין וועק :
קאהר יא יא דט איזט דער ? דער אונז זא גראם איזט .
מרדכי דאז האטט אשווארד . נוא גייטן נורט . איך
וואר שוין איט איהם ריידן ; (קאהר געהט אב)

צווייטר אויף טריט

מרדכי אונד המן

מרדכי זעטצט זיך אן דער טיהרע דעס האפעס .
המן זאא הער קאמט דוא יודע ?
מרדכי גייט דיך נישט אן .
המן שעהר דיך וועק נום = . הונדספאט עז טיקט
זיך ניכט דט דוא היר זיצט .
מרדכי שלאם זיין ? אז ער איר וויל פר ביטען דויא צו זיצען .
המן וואס דט פיר איינע איאפארטיכענטע קאנאליע איזט .
מרדכי דאז האטט זיך עאוק . גאנזי גאנזי אזן האטט
ער פאטינענטע קארנאליע :
המן יעצא קאן איך איך איט דיר ניכט אב געבן . דען
איך אוז וועק געהן . טרעפי איך דיך אבר נאך
איין אהל היר . זא בקאמסט דוא היבע :
מרדכי יוא . ער וואט איר פיל טאהן . איך בין א-גרעטרר
אאן, וויא ער איז :
המן איך אוז יעצט געהן . זונסט וואלט איך דיר וויזין :
איך זאם דיך . האז איך דער = . איט הונדע וועק העצין .
מרדכי גיא. צו דען שטן . נאך אלזע טוואנצע יאהר :
(המן געהט אב)

דריטער אויף טריט

מרדכי אונד דיא שילדוואכע

מרדכי וויל אין שלאס הריין געהן ׃

שילדוואכע וואס וויל דער יודע הין · דוא טאק — ח״ש
וועלשטו וועק · יודין אונד בעטלר לייטי זינד
ביים דער פארטאל פון גזאגט ווארדן ניכט הערײן צו לאסין ׃

מרדכי א-נייאי גזירה · אום ווארום ניט ?

שילדוואך זיא זאלען איין פיר אללע מאהל ניכט · אונד
אלכע איר היר ניכט זא פיל פעדר לעזין ·
אדער איך טעטס דיר דיא קאלבע אין ריבבען ׃

מרדכי אום ווען איך איהם נור א-ביהר געלט געבען ניט ?

שילדוואך אלכע איר היר קיין לערם אויף דען פאסטען
קויף דיר ליבר ליזע זאלבע פיר דס געלט ׃

מרדכי זייא ער ניט אזויא בייז · איך וואר איהם טון
געבין ער וואס צו פרידן זיין ׃

שילדוואך אים שלאס לאסע איך איהם ניכט הערײן ·
אבר היר פר דיא פענסטר קאן ער בלייבן ׃

מרדכי איך אלכט אבר דאך ליבר אין שלאס הניין ׃

שילדוואך וואס הט ער דען אים שלאס צו זוכען ?

מרדכי איך אלכט גערין דיא קיניגען שפרעכין ׃

שילדוואך לויף יא לויף · דיא קעניגן וירט איט איין
זאלכן רופיגן קערל שפרעכין ׃

מרדכי יוא יוא זיא וואט טוין איט איר רייאן איך בין
עפיס קרוב איט איהר ׃

שילדוואך אוי וויא שאחרי אחיי ׃ וואט דיברת ער
דא · דער טאטא האט דיא אאאא — ״

מרדכי טרייב ער קאן שפאס · איך בין עפיס פריינד שאפט
איט איהר ׃

שילדוואך וואס ? דוא איט דער קעניגן פריינד שאפט ·
דוא זיהסט שעהן אויז · דוא אילשט איין
פרינן

* * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *

פרינץ זיין . דוא האַסט שעהני האָרע . זויך יא זויך
אדר איך ווערדי דיר דיא וועגי ווייזן :

מרדכי נוא אוך ער זיך נור ניט אזוי גראט . איך וואהר
אלהכי . איהם אין שלאָט קואן :

שילוואך נון זא טעהר דיך פאַרט :

(מרדכי פר זיך) דאז איז נאך א-גרעטרער רשע וויא האמן —
(נאך שילדוואך) דויא אונטן אזג איך דאך בלייבן :

שילדוואך יאַ . דאַ קאנסטו זיין זא לאנג דוא זוטט האַטט :

פירטר אויף טריט

המן אונד מרדכי דיעם

המן יודע דוא ביסט נאך היר :

מרדכי לאז קואן אויף דיר א-גישוויהר :

המן דוא הונטפאַט :

מרדכי וואַר אויז גראט :

המן יודע דוא בקאמסט טאירע :

מרדכי אויף דיר זאל קואן א-פגירה :

המן יודע נים אַב דיין הוט :

מרדכי פר וועם . פר דיר טומניט גוט :

המן פר איר :

מרדכי א-קרענק אין דיר :

המן איך לאַט דיך אין טטאק קעלזיר טאייסין :

מרדכי אייר זאל קואן אין דיר דט גראָרם רייטן :

(דאַ קאַפּאַ) המן געהט אַב

מרדכי אליין

לאַט האַט איך אאוזר בן הזונה . איך האב איך איבר
דעם כלב אזוא גאַרגרט . דאז ער קעהר נו קריגן
דיא פלאן :

נאך

* * * * * * * * * * * * * * *

(נאך איינה קלייני פויזע)

טיין אקום טוטן . טיין בנין דאט שלאס . קענט איך נור אסתרן צו זעהן קריגן . (ער געהט אונד זיהט אונטן אן פענסטער) איך זעה ניכט . איך מוז איר איין בריף אויף זעצין . בחיי ראשי . דורך זעה איך זיא . איך קאן זיא נאך אן גרין פענעאעל . א זאג איך מוז לעבן טיין גוואָרין . דורך קען אונ זעהן . קלאדר אמכן זייט וואו קריג איך זיא פאט צו שפרעכין . איך וויל אביסל זינגן תמאר קואט זיא אן פענסטער :

מרדכי זינגט איין ראמאנסי

עז וואר א-אאהל א-אמרדכי גוועזין .
דיא האט פלייסיג טייטש חומש גלעזין .
דא פאהר האט זיא גאט טוהן בלווין .
דס זיא טוהט אין דען טייכין שלאס וואונן :

דיא קעניגן קאאט אם פענסטער . מרדכי שפרינגט אויף אונד אמכט פילי קאמפלימענטי :

אסתר וואס מיזט דש פער אייני טנוריגי פיגוהר .
וואס וויל ער איין פריינד . היר האט ער וואס :

מרדכי איך ביטט טויזנט מאהל . אום גנאד . גנעדיגסטי אאדאם . גנעדיגסטי אאאזעהל . איך וואס ניט וויא אאן זיא האסט . איך בין ב"ה קיין בעטלר ניט . איך האב אבר דיא כבוד זיא פון יוגינד אויף צו קענין האטט זיא ניט אסתרל ? (ער זיהט איר שטארר אין געזכט) . אן פנים אן נורה וויא איין שוועסטר גנענדלה ע"ה :

אסתר איך קעני איהם ניכט איין פריינד :
(פיר זיך) איך קענט היר קיין מענש . אונד דיזר זאלטי איך קענין . דש וועדי וואונדר באהר .

(לויט) איך וויס איך ווערקליך ניכט אויף איהם צו בזינען :

מרדכי

* * * * * * * * * * * *

מרדכי כלאגט זיא וואס איך ניטקענין : וואס זיא נאך
ויא איך גזאגט האב . אסתרל זאג קאנים
מישט . ווערך דוא ביסט . אונד אזי איין וויל זיא איר פר
לאקכין ווער זיא איז . איר קען זיא איאערט זאגן :

אסתר איך קעני איהם ווירקליך ניכט :

מרדכי פר טוואלט אך טויגט ארשעתה . אז נארט איאעל
אונטר זייא קומט . גלייך אכפרה . (לויט)
איך אוז איהר נאך דען קלאהרין וויין איין טעכקין .
קען זייא ניט מעהר איהר פעטר ר׳ מרדכי דער איהר
אלזי שבת האט קריל מרביט און טרייגי עפליך לו שבת
אויפט געגעבן :

אסתר יא נון ערקעני איך זיא ערשט . אך וויא פרייא
איך . איך דש פר גניגן לו הבן איחכין לו זעהן .
(נאך איינר לאנגען פויזע) ליבר הער פעטר איך אוז איהנן
פערלאטען . נעאין זיא עז ניכט איבעל :

מרדכי ווארום איין קינד . איך האב אוזא שאתה איט דיר
און נאו וויזשטו פון איר גייהן . איך הב איט
דיר אזוא פיל . לו ריידין :

אסתר אך דש וייש איך אלזיש שאהן :

מרדכי נוא . ווארום זוכשטו ניט דיזא גזירה אבטלו לו זיין :

אסתר נור גדולד . הייטי אוז האן נוך גשטירלט זיין .
איך מעכטי דארום . דש זיא איך פר ליטען .
דען יעלא הט זיך דער קעניג . אונד האן בייא איר
מעלדן לאסן . זיא מאלין איר נאך פר דער מיטאגס מאהל נייט
מייכין בזוך מאכען . אונד שטעלין זיא זיך פאהר . איך אוז
דען בעזין מענשין . נאך לום בזוך אן געהאין :

מרדכי דש אוז אגרוים שברי לב זיין . נאך איט אזוא
רשע לאמע לו זיין :

אסתר אך זיא גלויבן ניכט וויא נידר גשלאגין איך בין .
איך האבי שאהן לוויא טאגי גפאסט :

מרדכי ביסט אחשוב קינד . געאבט איך חידוש דו דואס
נאך עוסט :

אסתר

אסתר אך יא · איך האבי פֿון אייני גלויבנס פֿליכטי ניכטס פֿר געסן · איך וייס וואס איך טוהן אלז לעבין זיינא זינדעטין וואהל הער פֿעטיר :

מרדכי אסתר לעבין · ווען דוא איט דעם אוך רעדסט זייא איך אזכיר לטובה · ער קאן איך דאנאהכין נארט דראן · ויא איאן האט איהם וועלין פֿר טאין :

אסתר אלזא קענט איהן דער קעניג · גוט נון וויל איך דען קעניג אום איינן אוידיענץ ביטען · איהכן אפֿען באהרען דס זיא איין פֿעטר זינד · אונד איט האאן זאלע זגויס אויז זיין :

מרדכי וואז איז דאז אדרענץ · הייד זיא איט איר אדרענטליך אפֿטר גאהר · בין איך אין אום חסד גראהטין :

אסתר כיין אאן אנקיל זיא זאלין דיא גכאדי הבין פֿאר גלאטין צו ווערדין :

מרדכי דאז איז גוט :

אסתר אך יעטן קאאען זיא · געהן זיא געשווינד :

מרדכי נו בלייב געונד :

(דיא קעניגען אאכֿט דס פֿענעטר צו · מרדכי זעצט זיך ווידר אן דיא טיהרי דעם שלאסעס :)

פינפטר אויף טריט

מרדכי אונד המן

המן דער צו קעניגן געהן וויל ·

ביסטו הונדספֿעטטר יודה נאך דא · ווארטע קאנאויש ריך לאסטע איך אוין אייני עהרי הענגין :

מרדכי יוא דוא האסט רעכֿט דוא שאלק · דוא וואסט אך אויך דיין כבוד געהאנגין ווערין :

(האן געהט אין שלאס)

****

מרדכי דאז האט א-מאזר . א-יהודי איז עפיז . ווין א-שטאכיל אין זיין חג א=ניין :

אריע

וואז איז זיין מיט דען המן דעמעהר .
אז דער אוך געבט זיין רשעות גהער .
אזוי כלב זאל פר אמגין .
אלי יהודים צו פר . יאגין .
איך קאן עז גאהר ניט קריגן קלין .
דש דער אוך אזוי זאל זיין .
אין ווילן אום האנס געלד .
פר טרייבן אלי יהודים פון דיא וועלט :

ער זיהט אסתר אונד המן אויז דען טאש קאמען :
(פיר זיך) דיא וועלין געווים דויא אין גארטין שפאצירום גיהן .
[illegible] איך [illegible] שטעלין דט איך דר רשע ניט זעהט :

זעקסטר אויף טריט

המן אונד אסתר

המן איהרי מייאיסטעט דערף איך איך אונטר שטעהן
איהנן אייגן ארם צו רייכען :
אסתר איך דאנקי איהנן :
המן איהרי מייאיסטעט שיינען נידר גשלאגין צו זיין :
אסתר יא. איך בין עטוואס טוואך :
המן נון זיין זיא זא גנעדיג. אונד נעמין אייכין ארם :
(אסתר וויל זיך ניכט פיהרן לאסין)
מרדכי (הינטר דען בוים) דאז האט א-קליפה טוואת
דויא . ער וויל זיא פאר פיהרן : רעכט אסתר לאז
זיך פון אזויא א-מאזר ניט אן רירען . קאן אמן זייען פאט
ישראל

* * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * *

ישראל קדושים הם. דאך נאך מן אדר פון יהודישקייט אין איהר:

המן עז איזט איר לייד. דש זיך איהרי אייאסטעט ניכט וואהל בעפינדן:

אסתר איך האבע גוויסי געגין שטענדי דיא איך זעהר טרויריג אמכין:

המן זינד זיא עטווא איבר דיא ארדרי דיא דער קעניג געגין דען יודין גיגעבן הט זא איטפרגניגט. איך קעני איהרי אייאיסטעט גוטעם הערץ. זיא זינד גלייך פון אללין זא גריהרט. אונד דא דיזר אלטי טורקע דער בטטענדיג היר אונטרן שלאטי. וויא איין אלטר — "—"— ליגט. דער הט איהנען וויך איטיג גאמכט:

אסתר: מן לאטין זיא דיזן אלטין אונד בעדיהנען זיא זיך דער גלייכן אויז דריקי ניכט:

המן ואן איהרי אייאיסטעט איינן. זאל דיזר אלטר פר טאהגט בלייבן:

אסתר ניין אום איינן פר לאהנט זיך דיא איהע ניכט. אללין דיא גאנלי ארדר איטן זיא זעהן לו ווידר רופין:

המן גוט איהנן לו גפאללען ווין איך אללי מעגליכי איהע איר געבן. אליין איהרי מאיטעט איטן איר וואט פר טפרעכן:

אסתר אונד וואס זאל דש זיין?

המן איהרי געוואגענהייט:

אסתר (אויך זיבראכט). וויא. וואט אונטר שטעהן זיא זיך? אדער פיר וואס זעהן זיא איך מן. זיא זינד איין נידר טרעכטיגר מענש. אונד איהרי געזינונגן זינד זא נידריג וויא איהרע געבוהרט:

המן פאסט זיא בייא דער האנד. אונד וויל זיא קיסן:

אסתר וואס? זיא אונטר שטעהן זיך. איך לו קיסן:

המן (פאלט איהר לו פיטען). פרלייאין זיא. איך ביטטע אום גנאדע. איין הערץ וואהר פון דען פלאמען דער ליבע זא ענדלינדעט דש איך "—"—"—"

אסתר וויא. זיא וואלטין זיך אונטר שטעהן איר איינן ליבעס אנטראג לו אמכען?

אסתר

* * * * * * * * * * * * *

אסתר (פאנגט אן צו טרייאן . אונד פֿליהט נאך דעם שלאס) :

המן (גאנץ בשטערצט) . א וויא אום גליקליך בין איך . וואן עז דער קעניג געוואהר וירד . עז איזט אויז איט איר : (אין דעם וועג געהן . טריפֿט ער מרדכי . ער ציהט דען דעגין אונד וויל איהם ערשטעכין) . קאנאליע אויז דען וועג . אדער איך שטאס דיר דען דעגין אין דיא קאלדוינע :

(מרדכי העלט אויף דער זייט שפריגט) .

מקריבער איר ניט . אוי וויא . דאז האסט מרצח . קעגאז געהן . ווען עמאלק אין שלאז אניין קומט . גלייך מרציחה . אלזי מצוות געניין אן איהם . זכהו רבנח.מטור . נו וואה איך אבר נקמות אן איהם דערלעבין . איך אוז מביטכי זעהן תמאר קום איך אלוויל אין שלאס אניין :

(ער שטעהט אונד בעזינט זיך)

נא איך וויל ניט . איך וויל ליברשט טאהן וויא ערשט . וואז זאל איך איט בעל אלחאות אב געבן . מפטר וואט זיא אן פענסטר קואן :

זיבנטער אויף טריט

אסתר . אונד . מרדכי

אסתר נון איין ליבר הער פעטיר איך גראטוהלירי זיא . דיא מרדכי דעם האנט איזט ווידר רופין . אונד האן מין אום גנאדי . דער קעניג האט איהם דש שלאס פר ביטען לאסין :

מרדכי חשוב . וויא איזויא אבר ?

אסתר דער קעניג האט זיין גאנצעס בעטראגין געהן . וויא ער זיך געגין איר אין גארטין אויף געפֿיהרט האט . איך לים איך זא גלייך בייא דעם קעניג אעלדן פר לים איך פאר זיך קאאען . רייכטי איר דיא גאנצי

* * * * * * * * * * * * *

רוטע . זא וואר דער קעניג גאנץ ענטליקט ער גוועהרטי
איר אלזיט וואט איך נור וואלטי . איך זאגטי איהם אויך פֿון
זיא . ער מינרטי זיך איהרער . אונד וירט איהנען עהסטינס
איינין אודיענץ געבן :

מרדכי איך בין זעהר צו פֿרידן . מיט דען אלך .
וואט אך האן גוויס תפֿוס קוואן

אסתר ער מיזט טאהן ארעטירט . אונד זיא זאלען הייטי
נאך דען קעניג שפרעכין . אבר העדר פֿעטיר .
זיא מיסן זיך אנדרשט אן קליידן . זיא געהן זא נערלואפט .
זא קענין זיא ניכט אן האפֿע ערשיינין :

מרדכי איך בין קאן לואפ . פֿון גרויסע משפחה .
פֿון דיא גרעסטי מיוחסים אוני פראג הנוי: .
האסט זיא איך לואפ . וואז זאל איך איר אן טאהן איך
גייא אנגיטאהן ויא אלאדן אוז אנגיטאהן זיין . איך האב
קאני אנדרי קלאדר :

אסתר זיין זיא ניכט בעזי אהן אנקל . איך ווערדי זיא קליידר
שיקן . זיא ווערדן דאך אויך בייא איר שפייזין :

מרדכי האט זיא דען אך כשר געמאר . און כשר עסין

אסתר זיא קענין פֿר זיכרט זיין עז זאל אלזיט כושר זיין :

מרדכי ווען דאז איז . גייט אן . עיקר שכחתי ווען זיא
איר קלאדר שיקט . פֿר געטי זיא איר ניט אלזאמיט
קאפילכי מיט צו שיקן . דא מיט דאז איך ניט ברויך
בקלות ראש פֿר דען אלך צו שטיהן :

אסתר גוט גוט . אבר ליבר העער פֿעטיר . נעהמן זיא איר
ניכט איבעל . זיא ריכען זא אופיג . זא נאך יוקט .
זיא מיטן זיך איין וועניג פארפֿיאירען :

מרדכי (פֿיר זיך) דאך מיטכי רשעות בייא זיך
(לויט) איך ריך ? חלילה . בראמפפֿין טרינק איך
ניט . חוץ משבת לשבת נאך דיא הטכאה מגלעזיל . מענך מאהל
אבימל פֿלאשקויל מיט קנאבלך וואו נאך זאל איך ריכען ? נוא
הער זיא איך וויל אלוויל נאך איין קווארטיהר גיהן . שיק זיא
איר נור דיא קלאדר : (מסתר געהט אב)

מרדכי

* * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *

מרדכי (זיכט אונד זערנט און בריגגט האן גטלאטען פר בייא) :
א-נקאה מזוואן קעהר עז אללע רשעים אויז נו גיהן :

המן (אין פר בייא געהן) העריין זיא דאך און-טעהר :
מרדכי וואז און-טעהר. איך האט ר' מרדכי :
המן אבר העריין זיא דאך גוטר פריינד :
מרדכי זייט ווען שלום לאהובי חבירי? ער האט איך דאך
גוועלט די-טטעכין :
המן עז וואהר ניכט זא בעזי גאיינט :
מרדכי ניט זויא ביז גאמנט. און ווען ער העט איך פאט
די-טטאכן. וואז העט איך איהם גוואלט דרום טאהן ?
המן אבר ליבר פריינד טפרעכן זיא דאך איינגוט ווארט פראיך :
מרדכי דאז וואר איך בראך בלייבן לאזין. ער האט גוואלט אללי
יהודים אום לעבין ברענגין לאזין. זעהט ער וואז גונגטייעט?
אונזרי חכמים זעגן חכאים גוועזן. דיא גארט זאגט. זויא וויא
ער האט גוועלט טאהן אן אנדרי. טוט-אוןאיהם ווידר. טטעלט
ער זיך פאהר וואז ער האט גוועלט פר איין אום גליק אן ריכטן.
און דיא ארמי יהודים האבן איהם גאהר ניטש גטאהן :
המן עז איזט וואהר. עז וואהר באזהייט פון איך. אללין
זיא זאגען זיא הבין איר ניכטש געטאהן. אז זיא הבין
איך גנונג בעטראגין :
מרדכי (פיר זיך) הער' **רשעים אפילו בפתחי של גיהנם
אינם חוזרים בתשובה :**
(לויט) הער ער איך קאן איך איט איהם אלוויל אין קאן
דיטפוט איין לאזין. איך אוז נאך איין קווארטיהר גיהן.

(טינדר קגעלט בזאפני פערטיאנר אונד פיל אנדרן
פעבל פאלזין האן דער נור עקטקוליאהן גפיהרט ווירט)

מרדכי (קלעטערט אן איין פענטטר העראן)
(טרייעט) האן ווארט גהאנגין איט אללי זייני קרובים :
אסתר דער אוך אין כל ישראל זאלין לעבין לאורך יאים טובים.
הידוק

ניינטר אויף טריט

דש טעאטער פֿר וואנדלט זיך אין איינין עלוואנירטן זאהל· ווא דער המן פֿר זאמעלט אינט· אמן זיהט פֿרטידני שפיל טישע :

מרדכי (נעהרט זיך דער געלשאפֿט אית טטאק אונד דעגין אונד בראודירטט קלייד · אין דעם ער דיא געזלשאפֿט גריסן וויל · לעטט ער דען טטאק פֿאללין · אונד נערבריכֿט איינין יאפֿאניטן אוין זאן) :
גם זו לטובה · ניטט קשה · קאן ווידר גיאאכֿט וואררין :

אסתר איך גראטוליהרי איהנען הער פֿעטר :

מרדכי אך אזז טוב אוזער זייטט :

(עז ווירד איייני זיאפֿאניא גטפיהלט)

מרדכי דאז איז טיין · איך בין א-גרויטר ליב האבר פֿון אוזיק · איך בין א-בעל אתפֿלל ·
(צור קעניגן) לאזין זיא א-אאהל עפיט יהודט טפילן :

מרדכי (פֿראגט איינין פֿון דיא וואזילי) קאן ער ניט כל נדרי ? אדער זנטט עפיז פֿון יאים נוראים טטיקלך ? אין ידטין זעהי איך · זיין זיא עם הארצים :

אסתר בעליבן דער הער אנקיל קארטען צו טפילען ?

מרדכי איך · קארטין טפילען ? אין דרייטיג יאהר האב איך ניט גטפיהלט :

אסתר איי אאן אנקיל · בייא דער גלייכֿין פֿעטט טאגי קאן אאן וואס בייא זייטי זעצין · קאאען זיא ויר וואללען אייני פארטי וויסק טפיהלען · דט פֿרייזן פֿון אאהלי אונד דער טוואליע דעאאן גוידרל ווערדין אונז געזלשאפֿט לייטטין :

* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *

מרדכי וויטק ? קאן איך ניט . קאמבעריאס פאלין וואגלין אויפאענגליך, פראנטפיסל — טארוועגן . דאז קאן איך :

אסתר נון זא קאמען זיא נור :

מרדכי (פריינדליך) אסתרל רוחיטי פר פיהררין . דאז איז אזוי איהר נחת רוח .
(גנוס שוואליע) קאן ער עפיס לעהרנין ? זיין פאטר ע"ה האב גאהר גוט גיקאנט . מאט איט איהם מפלפל גוועהן . א-גרויטר אמן גוועזין :

שוואליע גראטע גנאדע פיר איך . איט דער העברעאיטע טריפט הבי איך איר ניכט בקאנט גאמכט . דען איך בין זעהר יונג פון הויזע געקאמען . אונד איך היר אין שטאטט גשעפטי בעקיארן איטן :

מרדכי טפל גנוג דט ער האט דט לערנן ביים דער צייט גזיגט . פאט בעטר א-לארן צו זיין . מי זאלכי הבל הבלים צו לערנין :

מרדכי (נור פריילין)
איהר פאטר ע"ה האב איך מך זעהר וואויל גיקאנט . זיא איז א-טאכטר פון ר' אברהם לעברל . אן עק פון ביזה-עליט געטיל . פראבר אמן גוועזין . אך איהרי אוטער האב איך גפלעגט טאגן קראפערליך און דאלקליך אב צו קאפין . אן זכור ברית פלעגט זיא אונטר דיא טופן איט אוט קרעפליך צו זיצן :

פרייליין מאחלי אונטר טעניגסטי דינרין :

אסתר אמן אנקל . דער קעניג לאסט זיך ענטשולדיגן דט זיא דיא פעטי ניכט איט בייא וואהנין קענין :

* *

מרדכי (עטוואס מוין גבראכט) בייא וואז פר א=זונה איז ערלונד . דאז ער איר זכבוד ניט קוואן קאן ? נשאר איך וואר איך אן איהם נוקם זיין . איך האב איהם געוועלט דאן אנטר פיהרן אכבד זיין בייא איין הנוה לעבן . ער זאל עס אך ניט דעלעבן :

אסתר זאכטע אאן אנקל . עז קענטין עז אנדרי קאוואליהר הערין . זיא קענין דען האן ניכט . אונד זיא קענין פר דרוס האבן אויז זאלכן טאנע געגין דען קעניג לו שפרעכין :

מרדכי וואז האב איך גיזאגט ? דען אאת . וואט איך קאנר ניטט טאהן . פר וואז טראג איך דען דעגין אן דיא זייט ?

אייניגי קאוואליהר (פליסטרן זיך איינט אהר) מיר וואלין זגאך געענדיגטר טאפן דען זיניטר טנור פאקט איס באקט האורן יאגען :

* *

(עס ווירט נור טאפעל גיגאנגין)

(מרדכי ווירט נוויטן נוייא האן דאמען פלאטירט)

מרדכי עז איז דאך אלז כשר :

אסתר בפירכטען זיא ניכטס . . עז איזט אלעס כושר . איך האבי איינין מ=פארטין קאך פיר זיא קאון לאסטען לא :

מרדכי אבר זונשט . עסט יען ניט כשר ?

אסתר

* * * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * *

אסתר ﭏ זיין זיא דאך ניכט זא דיפיציל בייא האפע ;

מרדכי נוין . דאז ﭏליאנצע גיהט איר ﭏ
(צו איינן בעדיהנטן) משרת ﭏ=גלעזיל לעגיר ביהר ;
אך ﭏ=בוטעליע פר חתאנטין ווין :
(צו דער איינע דאמע) האט זיא אך געהן האן הענגן ?

דאמע נין איך הבי ניא אייני עקטקוליאהן געהן ﭏ=פראפא
(אום אויך עטוואס אנדרש צו קאמען) זינד זיא
פר הייראטעט טיניאר ?
:

מרדכי פטיטא איך האב מיט ליב איין טויבלה דרייסיג
יאהר . ﭏ=חשובה ידנה . גייט ניט ﭏזויא מיט
דיא האר וויא זיא דויא גייט . דאז איז בייא נונ
ﭏ=חלופה :

דאמע איך פר שטעהי זיא ניכט . עקספליציהרן זיא זיך
עטוואס דייטליכר ;

מרדכי וויא זאל איך איך אנדרשט עקספליציהרן ?
(פיר זיך) עז איז איר אים פר זייא . פר דיא
גאנצי חברותה . איך וואהר פר איר בעגשטין .
(ער בעגשטט פר זיך) אונר איינדעם ער פון דיא טאפל אויף
שטעהט רופט ער . אשרת ﭏ=פיין טאבאק ;

שוואליע מאטיע מארקוס רע לא מארעראליאהן .
רט געהט ניכט זא בייא האפע . זיא מיסן
זיך ארטיג בעטראגין . זיא זינד גאהר ניכט איין ביסכען
גלאנט . פאהר מויז מיזט דער האך הייטיאין גראט
גמלא ;

מרדכי

* *

מרדכי הער ער שוואליע איך האבּ אך הלכות דרך ארץ גלערינט . און בין מעהר אין עולם אויף יטיבות אכום גרא׳זט וויא ער . איך פֿראג נישט נאך עהם טאמט דיא נווא התופות דויא . דיא נעבין איך זילין . ער ווערט פֿאט א=חילוק זייען . ווען איין טויבלה אן קומן ווערט ;

שוואליע ווירטפרעכין אונז נאך דער טאפֿעל זיא הבין איך זאאט דיא נווייא דאאען בעליידיגט .
איך וויל דיא זאכֿע אויז גמאכֿט וויטן :
(ער טלאגט זיך אויף דען דעגין גפֿעהט)

מרדכי טוין גוט . איר ווארן זייען :

(זיא טטעהן אויף פֿון דער טאפֿעל)

עז פרעזענטירט זיך דער זאל . איין קאהר האבאיטטן זילן אויף איינן באלקאן אונד טפיהלן .

מרדכי (ווירט פֿון דער קעניגן העריין גפֿיהרט . עה וויל זיך אבר ניכֿט פֿיהרן לאטען . זאנדרן טפראנג אויף איינן פֿוס אים זאל הערום . אונד פֿראגט ווער איהם דס נאך אאכֿן קאן) :

שוואליע העררי דס וואר איין טוט .

מרדכי איך וואר איך אארגן פֿריא נאך טול . איט איהם טוין פֿר גלייכֿין ;

שוואליע

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1744422516/phys_0025
DFG

* * * * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * * * *

שוואליע קיינין פר גלייך . עז אוז נאך הייכטי אב גמאלט ווערדן . קענין זיא בלייא פר דויען ?

(ער טעהט אלש ווען ער נאך דער וועסט טאשי גרייפען וויל)

מרדכי אוי וויא אוי וויא ער שיסט . בעו"ה העט איך נור דען דעגין ניט אן גלויגן . איך בין גאהר א=וועק :

אסתר (קאמט צו געלויפן) וואס איזט אזון אנקיל ! . וואס מאכען זיא מיט איהם שוואליע ? :

שוואליע פארדאן . איך הבי נור מיט איהם געשפאסט . ער איזט זא פורכטזאם :

מרדכי (צור קעניגן) לאז זיא איהם גיהן . איך האב אזוי לוסט א=האם צו גיהן . איך וואר אזוי ניט לאנג מעהר דויא בלייבן . איך האב א=ביסל צו פיל ווין גיטרונקן :

אסתר זא בלייבן זיא דאך נאך היר אזון אנקיל :

מרדכי א=אמהל פר אלאמהל איך קאן ניט לענגר .

שוואליע זא לאסין זיא זיך דאך נור צו רעדין . זיא בעלוסטיגן אונז אלגאיין מיט איהרע געגענוואהרט :

מרדכי . עם הארץ בלייב פר דיר דאז טאשגאש . מדה איך וואר קיך משביע זיין ידיי רשעא . דוא ביסט . אמנסטו דוא האסט עפיס א=נאהה פר קיהן ?

שוואליע נעמין זיא דען שפאס ניכט פיר ערינסט אויף . וויר האבען ביידי עשוואס אים קאפף :

מרדכי

שוואליע

****

מרדכי דויא האט ער א=אמהן דען **אמת** גזאגט . איך
בין עז איהם אוחן . גוטי נאכט גוטי נאכט .
רבותי **אסתרל** שוואליע טוויפסט וואון . איך גייא
מיטן א=האם . מארגן נאך **שומר לבוקר**
בין איך ווידר בייא
ענק :

(מרדכי געהט אב)

ענדי דעם שטיקס

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1744422516/phys_0028
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1744422516/phys_0029
DFG

Ex Bibliotheca Academiae Rostochiensis

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1744422516/phys_0030
DFG

<R> Cic - 354 (1)

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1744422516/phys_0031
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1744422516/phys_0032
DFG

מרדכי אונד אסת...

איינה קאמישע אָפּרעטטי ·

אויף צוג · פון ר׳ ליב...

אין מוזיק גע...

****

דיא דעקא... פון ...

איינ... ...נטין

ברלין

CIc-354(1)[9]

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1744422516/phys_0033
DFG